

Lifelong Learning Programme 2007- 2013 Leonardo da Vinci
PROMOTING NATURE BY TRAINING NATURE INTERPRETERS
Promoviranje narave z izobraževanjem interpretatorjev narave

Akcijski načrt za nadaljnjo rabo projektnih rezultatov

GD Izobraževanje in kultura
Program Vseživljenjsko učenje

Program: Vseživljenjsko učenje / Leonardo da Vinci,
prenos inovacij

Projekt: PROMOTING NATURE BY TRAINING
NATURE INTREPRETERS

Št. pogodbe: LLP-LdV-TOI-07-SI-31

Delovni paket: WP4/ Valorizacija projektnih
rezultatov

Rezultat: R8 / Akcijski načrt za nadaljnjo rabo
projektnih rezultatov

November 2009

Projektne partnerji:

Javni zavod Krajinski park Goričko, Krajinski park
Sečoveljske soline, Zveza naravnih parkov Nemčije,
Zveza naravnih parkov Avstrije, Center za zdravje in
razvoj Murska Sobota, Nov'na razvoj, Mariborska
razvojnna agencija.

GD Izobraževanje in kultura

Program Vseživljenjsko učenje

Izvedba tega projekta je financirana s strani Evropske komisije. Vsebina publikacije (komunikacije) je izključna odgovornost avtorja in v nobenem primeru ne predstavlja stališč Evropske komisije.

Vsebina

1. UVOD	4
2. IZHODIŠČA	5
2.1 PRAVNE PODLAGE	5
2.2 POSEBNE OBLIKE VODENJA	7
2.3 GOZDNE-UČNE POTI	7
2.4 VODENJE KOT POKLIC	8
2.4.1 STANDARDNA KLASIFIKACIJA POKLICEV	8
2.4.2 NACIONALNA POKLICNA KVALIFIKACIJA (NPK)	9
2.5 ANALIZA STANJA ZA POTREBE VODENJA V NARAVI IN KRAJINI	10
2.6 SKLEPNE UGOTOVITVE	10
3. AKCIJSKI NAČRT	12
3.1 NADALJNI KORAKI ZA IZVEDBO POSTOPKA PREVERJANJA IN POTRJEVANJA NPK ZA VODNIKA V NARAVI IN KRAJINI	12
3.1.1 IZVAJALEC ZA PREVERJANJE IN POTRJEVANJE NPK	12
3.2 PREHODNO OBDOBJE	13
4. ZAKLJUČEK	14
5. PRILOGE	15
PRILOGA 1: VSEBINE V PROGRAMU GOSPODARSKE ZBORNICE SLOVENIJE	15
PRILOGA 2: VSEBINA TEČAJA ZA USPOSABLJANJE TURISTIČNEGA VODNIKA OBMOČJA POMURJA - PTZ	17

1.

Uvod

Gradivo za usposabljanje vodnikov v naravi in krajini, smo izdelali s ciljem izboljšati kakovost vodenja v območjih za/varovane narave in krajine. Cilj usposabljanja in projekta v celoti seveda ni namenjen sam sebi, temveč naj bi omogočil predvsem:

- kvalifikacijo vodnikom, ki bi suvereno in verodostojno vodili obiskovalce v svojem lokalnem okolju,
- zaposlitev domačinom v za/varovanih območjih narave in v naravnem okolju nasploh,
- upravljanje z obiskovalci v za/varovanih območjih. (visitors management)

Za formalno udejanjenje tega cilja smo pogledali v pravne podlage, ki urejajo vodenje v naravi in krajini in pri tem ugotovili, da tovrstno vodenje nima pravega statusa niti na področju usposabljanja, niti na področju nadzora nad gibanjem obiskovalcev v za/varovanih območjih z vodniki.

V nadaljevanju predlagamo možne načine in prijeme za kratkoročno in dolgoročno reševanje problematike formaliziranega usposabljanja vodnikov in možnost njihove legalne zaposlitve in izvajanje storitve vodenja v naravi in krajini.

2.

Izhodišča

2.1 Pravne podlage

Zakon o ohranjanju narave, UL RS 22/03 (v nadaljevanju ZON) v 133. členu v 15. nalogi nalaga upravljavcem, da »vodi obiskovalce po zavarovanem območju« in v 16. nalogi, da »zagotavlja dostop do informacij o zavarovanem območju«. V nadaljevanju ZON ne predpisuje način kako se obe nalogi tudi izvaja, dopušča pa verjetno možnost, da to upravljavci uredijo v upravljavskih načrtih.

Narodni park Triglav in Krajinski park Logarska dolina, vsako leto usposabljata svoje lokalne animatorje za vodenje v parku.

Poglavitne naloge upravljavcev za/varovanih območjih so ohranjanje narave in krajinske pestrosti, kar vključuje tudi nadzor nad dogajanjem v za/varovanem območju narave. Pri tem je lahko turistično vodenje obiskovalcev na neprimernih krajih, ob neprimernem času in na neprimeren način, v nasprotju z upravljavskimi in naravovarstvenimi cilji za/varovanega območja, zato bo v prihodnje nujno pravno formalno urediti to področje dejavnosti v za/varovanih območjih. Navsezadnje gre za prostor 35% površine Slovenije.

Zakon o spodbujanju razvoja turizma, UL R 2/04 (v nadaljevanju ZSRT) v 38. členu predpisuje obveznost zagotavljanja turističnega vodenja in spremljanja ter v 1. alineji predpisuje: »Organizator potovanja mora pri vsaki izvedbi turističnega aranžmaja doma in v tujini za vsako organizirano skupino posebej zagotoviti turističnega spremljevalca oziroma turistično spremljevalko (v nadaljnjem besedilu: turistični spremljevalec) ali turističnega vodnika oziroma turistično vodnico (v nadaljnjem besedilu: turistični vodnik), ki izpolnjuje pogoje iz 39. člena tega zakona.«

Pogoji za opravljanje dejavnosti turističnih vodnikov in turističnih spremljevalcev so navedeni v 39. členu, kjer je v 3 alineji navedena tudi strokovna usposobljenost in sicer: »Dejavnost iz

prvega in drugega odstavka tega člena lahko opravljajo osebe, ki opravijo preizkus znanja iz programa strokovne usposobljenosti, ki ga določi Gospodarska zbornica Slovenije v soglasju z ministrom, pristojnim za delo, družino in socialne zadeve, ministrom, pristojnim za kulturo in ministrom, pristojnim za turizem. Dokazilo opravljenega preizkusa je ustrezna izkaznica Gospodarske zbornice Slovenije.«

Kot je razvidno iz 39. člena ZSRT in določene vsebine tečaja in vsebine izpita na Gospodarski zbornici Slovenije, se s tečajem in državnim izpitom pridobi znanje in licenca o strokovni usposobljenosti za turistično vodenje ali spremljanje. Tečaj za vodenje obsega 20 ur teoretičnih predmetov, dve praktični vodenji in izdelavo seminarske naloge. Pregled tematskih sklopov tečaja, izpitnih vprašanj in seznama priporočene literature pokaže, da se vsebina tečaja in preskus znanja v pretežni meri nanaša na zgodovino, umetnostno zgodovino, psihološke vidike vodenja, zakonodajni okvir izvedbe skupinskih potovanj, turistično geografijo in etnologijo. Vsebina s področja varovanja narave in okolja ter doživljanja narave je zelo slabo zastopana. Priloga 1

ZSRT v 4. alineji 39. člena določa, da se »k preizkusu znanja lahko prijavijo osebe, ki imajo najmanj srednjo strokovno izobrazbo in znanje enega tujega jezika za stopnjo najmanj srednje strokovne izobrazbe«. V 6. alineji pa določa izjeme, kadar določbe tega člena o obvezno opravljenem preskusu znanja na GZS ne veljajo. Pri tem gre za spremljanje skupine, ki je začela potovanje izven Slovenije ali če so za vodenje z zakonom določena posebna znanja (vodenje v muzejih, galerijah, spomenikih, gorsko vodenje ipd.) in kadar je za vodenje možno pridobiti licenco (dovoljenje, soglasje, ipd.) na podlagi posebnega programa usposabljanja, ki ga potrdi pristojni strokovni organ in h kateremu je dalo soglasje ministrstvo, pristojno za turizem.

Osebe, ki so opravile preskus znanja za turističnega vodnika ali spremljevalca so usposobljene za opravljanje te dejavnosti. Register turističnih vodnikov in spremljevalcev vodi GZS, vodniki pa morajo podaljšanje licence dokazovati z letnimi poročili o opravljenih vodenjih in plačilu članarine.

ZSRT v 41. členu dopušča možnost da lahko občine na določenem turističnem območju predpišejo poseben program turističnega vodenja, ki obsega specifična znanja. »Turistični vodnik za turistično območje lahko začne z opravljanjem dejavnosti turističnega vodenja na turističnem območju, ko izpolni pogoje, ki jih predpišejo občine na turističnem območju. V tem primeru pridobi naziv: »turistični vodnik turističnega območja (ime območja)«. Pri tem ni pogoj stalno bivališče vodnika, medtem ko na tem območju lahko dejavnost vodenja opravljajo tudi vodniki z licenco iz 39. člena. V primeru posebnega turističnega območja se lahko občine dogovorijo tudi o tem kdo bo vodil register vodnikov turističnega območja.

Za območje Pomurja so tako občine sprejele Odlok o turističnem vodenju in vodenju registra turističnih vodnikov na območju Pomurja (UL RS 65/08) in z njim pooblastile Pomursko turistično zvezo (PTZ) za pripravo in izvedbo strokovnega preizkusa znanja in vodenje registra vodnikov na območju Pomurja. V odloku je določena tudi vsebina tečaja za usposabljanje turističnega vodnika območja Pomurja, ki je v prilogi 2.

2.2 Posebne oblike vodenja

Vodenje v gorah ureja **Zakon o gorskih vodnikih (ZGV)** (UL RS 99/04), ki že v 1. členu določa, da je usposabljanje gorskih vodnikov v javnem interesu. V njem je določeno usposabljanje za opravljanje svobodnega poklica gorskega vodnika, obvezno enoletno pripravništvo in opravljen strokovni izpit. Imenik vodnikov vodi Združenje gorskih vodnikov Slovenije (ZGVS). To sporoča vsako leto ministrstvu pristojnemu za turizem, imenik aktivnih gorskih vodnikov. (člen 5.), Program usposabljanja traja 80 dni in ga izvaja Združenje gorskih vodnikov Slovenije, ZGVS <http://www.zgvs.si>. Vsebina je določena v 9. členu. Poklic gorskega vodnika se pridobi z uspešno opravljenim strokovnim izpitom, ki je del usposabljanja. Gorski vodniki so se dolžni tudi stalno usposabljevati, najmanj 1 krat v 3 letih. Med opravljanjem poklica morajo vodniki in pripravniki za gorske vodnike nositi na vidnem mestu znak in imeti pri sebi izkaznico. Znak in izkaznica sta javni listini. Zakon v 23. členu navaja, da »Z namenom spodbujanja gorskega turizma in posebej gorskega vodništva namenja R Slovenija vsako leto sredstva za usposabljanje kandidatov za gorske vodnike, pripravnikov za gorske vodnike, gorskih vodnikov, inštruktorjev ter članov izpitne komisije ZGVS.« Zakon predpisuje tudi način tarifiranja vodenja in globe za kršitelje.

Vsebina usposabljanja za gorske vodnike je določena s Pravilnikom o gorskih vodnikih (UL RS 84/99). Vsebina se pretežno nanaša na obisk gora.

Planinski vodniki, ki so organizirani v Planinski zvezi Slovenije (PZS), ki je najbolj množična nevladna organizacija z 2,9% prebivalstva skrbijo za vzdrževanje in vodenje po planinskih poteh Slovenije in E6 in E7 pot . Poti urejajo na podlagi Zakona o planinskih poteh (UL RS 61/2007). Vodenje po poteh, ki niso v gorskem svetu, izvajajo na podlagi Zakona o športu (UL RS 22/1998) in Pravilnika o vodenju razvida zasebnih športnih delavcev in razvida poklicnih športnikov (UL RS 108/2008) s čimer lahko vodniki po planinskih poteh pridobijo naziv strokovnega delavca v športu, usposabljanje vodnikov pri planinski Zvezi Slovenije pa ustreza zahtevam zakona o športu in posebnim Pravilom za usposabljanje strokovnih delavcev v športu. PZS in njena Komisija za usposabljanje in preventivo (KUP) vsako leto razpisuje usposabljanje za različne ciljne skupine. Usposabljanje izvajajo mladinska komisija, vodniška komisija, komisija za alpinizem, komisija za športno plezanje, komisija za turno kolesarstvo, komisija za planinske poti, komisija za varstvo gorske narave. Po usposabljanju in preverjanju znanja prejmejo udeleženci potrdilo z ustreznim nazivom. Licenca o usposobljenosti velja različno po skupinah od 1 do 3 let. Usposabljanje plačajo udeleženci.

2.3 Gozdne-učne poti

V zadnjih letih se je v slovenskem gozdnem prostoru »zgradilo« več kot 100 tematskih poti, namenjenih izobraževanju, rekreaciji in turizmu. Tematske poti so urejene na podlagi Zakona o planinskih poteh, Uredbi o vrstah objektov glede na zahtevnost (UL RS 37/2008), Zakona o graditvi objektov (UL RS 126/2007). Zavod za gozdove Slovenije (ZGS) je z internimi navodili uvedel tudi sistem upravljanja tematskih poti, ki imajo pretežno gozdno-učno vsebino. Za vodenje po poteh usposablja ZGS svoje zaposlene tudi na področju gozdne pedagogike, ki je primeren način za popularizacijo gozdov in gozdarstva ter doživljanja narave, sprostitve in gibanja v njej. Gospodarjenja z gozdovi ureja Zakon o gozdovih (UL RS 13/1993, 13/2007, 12/2008).

2.4 Vodenje kot poklic

2.4.1 Standardna klasifikacija poklicev

V Uredbi o spremembah in dopolnitvah uredbe o uvedbi in uporabi standardne klasifikacije poklicev (UL 16/2000) najdemo vodnike vpisane v področni skupini 511.

511 SPREMLJEVALCI/SPREMLJEVALKE POTNIKOV, VODNIKI/VODNICE

Spremljevalci/spremljevalke potnikov, vodniki/vodnice zagotavljajo različne storitve na potovanjih z letali, vlaki, ladjami, avtobusi ter z drugimi prevoznimi sredstvi; spremljajo posameznike in skupine na potovanjih, na ogledih znamenitosti in na ekskurzijah.

Dela običajno vključujejo: skrb za udobje in varnost potnikov; postrežbo hrane in osvežilnih napitkov; posredovanje informacij v zvezi s potovanjem; pregledovanje in izdajanje vozovnic na javnih prevoznih sredstvih; spremljanje posameznikov ali skupin na ogledih znamenitosti, na ekskurzijah, predstavljanje zanimivosti; zagotavljanje drugih vodniških storitev. Vključen je lahko tudi nadzor drugih delavcev.

Enote področne skupine:

5111 Stevardi/stewardese, spremljevalci, spremljevalke ipd.

Primeri poklicev

5111.04 Turistični spremljevalec/turistična spremljevalka

Primeri podobnih poklicev, razporejenih drugam:

- Osebni spremljevalec/osebna spremljevalka (5142.01)
- Turistični animator/turistična animatorka (5145.04)
- Turistični vodnik/turistična vodnica (5113.08)

Enote področne skupine:

5113 Vodniki/vodnice

Vodniki/vodnice spremljajo oziroma vodijo posameznike ali skupine na turističnih izletih, potovanjih ali ekskurzijah, opisujejo in razlagajo turistične, kulturne in druge znamenitosti ter zagotavljajo ostale vodniške storitve.

Dela vključujejo:

- a) spremljanje turistov in skrb za njihovo udobje,
- b) spremljanje turistov na ogledih različnih znamenitosti ter posredovanje podatkov in zanimivosti v zvezi z ogledi,
- c) spremljanje turistov v muzejih, na razstavah ter posredovanje ustreznih informacij,
- d) vodenje skupin na ekskurzijah po tovarnah ter drugih ustanovah in posredovanje informacij,
- e) vodenje ekskurzij, kot so planinarjenje, lov ali ribolov,
- f) opravljanje podobnih del,
- g) nadzor drugih delavcev.

Primeri poklicev:

- 5113.00 Oskrbnik/oskrbnica muzejske zbirke
- 5113.01 Galerijski vodnik/galerijska vodnica
- 5113.02 Gorski vodnik/gorska vodnica
- 5113.03 Jamarski vodnik/jamarska vodnica
- 5113.04 Lovski vodnik/lovska vodnica
- 5113.05 Muzejski vodnik/muzejska vodnica
- 5113.06 Ribiški vodnik/ribiška vodnica
- 5113.07 Športni vodnik/športna vodnica
- 5113.08 Turistični vodnik/turistična vodnica
- 5113.09 Vodnik/vodnica

2.4.2 Nacionalna poklicna kvalifikacija (NPK)

Za izobraževanje in za poklicno usposabljanje v Sloveniji skrbi Center za poklicno izobraževanje (CPI): <http://www.cpi.si/index.aspx>. Med drugim se CPI ukvarja tudi z vzpostavitvijo standardov in katalogov znanj v sistemu nacionalnih poklicnih kvalifikacij. Gre za v Evropi uveljavljen sistem certificiranja s katerim se preverja in potrjuje znanje, ki je bilo pridobljeno po neformalni poti in ne samo z izobraževalnimi programi, ki jih določa Zakon o poklicnem in strokovnem izobraževanju (UL RS 12/1996, 44/2000, 86/2004, 79/2006).

NPK je tako formalno priznana usposobljenost, potrebna za opravljanje poklica na podlagi nacionalnega poklicnega standarda. Pridobivanje NPK ureja Zakon o nacionalnih poklicnih kvalifikacijah (UL RS 81/2000, 55/2003, 83/2003, 118/2006, 1/2007, 85/2009). Zakon izvaja Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve.

V Sloveniji je NPK možno pridobiti z:

- dokončanim programom poklicne oz. strokovne izobrazbe ali po delih modularno zgrajenega programa in z
- preverjanjem in potrjevanjem NPK.

2.5 Analiza stanja za potrebe vodenja v naravi in krajini

Na spletni strani NRP, nacionalnega informacijskega središča: <http://www.nrpslo.org/>, smo pregledali stanje za poklice, ki bi lahko bili primerni za potrebe vodenja v naravi in krajini ter pri tem ugotovili:

- poklic Vodnik/vodnica na zavarovanih območjih je vpisan v bazi poklicnih standardov št. 500.013.5.0 v Klasius-P; Nacionalni parki in rezervati (8522). Koda poklica je Vodnik/vodnica (5113.09). Bolj zahtevna dela V. Za poklic vodnice kataloga znanj še ni, prav tako ni naveden izvajalec za certificiranje.
- ob iskanju poklica Turistični vodnik/turistična vodnica v bazi ugotovimo, da obstajajo standardi za prodajalec/prodajalka turističnih storitev, za turističnega animatorja/animatorko, za turističnega informatorja/informatorko in povezava na vodnik/vodnica na zavarovanih območjih.
- katalogi znanj so pripravljene za turističnega animatorja in informatorja. Izvajalcev za certificiranje je več in so navedeni na strani NRP.

Za primerjavo smo poiskali še stanje na področju naravovarstvenega nadzora, saj bi lahko bilo vodenje združljivo z opravljanjem nadzora v zavarovanih območjih narave.

- v bazi je vpisan poklicni standard za Nadzornik/nadzornica na zavarovanih območjih 8500.018.6.0, Klasius-P; Nacionalni parki in rezervati (8522). Zelo zahtevna dela VI. Kataloga znanj še ni.

2.6 Sklepne ugotovitve

Pregled stanja pridobivanja znanja in spretnosti na področju vodenja v naravi in krajini, pokaže, da:

- imamo v Sloveniji več zakonov, ki urejajo vodenje obiskovalcev na različnih področjih; gore, planine, kolesarstvo
- da je v standardni klasifikaciji poklicev navedenih več vrst vodnikov
- imamo v Sloveniji urejeno preverjanje in licenciranje znanja in spretnosti samo na področju turističnega vodenja
- imamo poklicni standard za vodnika/vodnico v zavarovanih območjih, ne pa tudi kataloga znanj in spretnosti
- da v NPK niso izdelani standardi in katalogi za vse vrste vodnikov navedenih v standardni klasifikaciji poklicev
- niso navedene vse možne vrste vodnikov (npr. vodnik/ca po gozdno-učnih poteh, vodnik/ca ljudi s posebnimi potrebami idr)
- zaradi potrebe vodenja v naravi in krajini nimamo ustreznega poklicnega standarda in kataloga znanj in spretnosti

- v obstoječe oblike vodenja niso vključene organizacije s področja ohranjanja in upravljanja z naravo, čeravno v svojih nalogah izvajajo strokovna vodenja v naravi

O stanju na področju vodenja v naravi in krajini v Sloveniji smo se pogovarjali s kompetentnimi predstavniki ministrstev in izvajalcev vodenja v Ljubljani najprej na Ministrstvu za okolje in prostor 2.11. 2009, kjer je bil podan predlog o razširitvi kataloga znanj za turistične vodnike in animatorje. Zapisnik je priloga v poročilu k projektu.

Nekaj dni za tem, 13. novembra 2009, smo se sestali s pristojnimi za turistično vodenje na STO (slovenski turistični organizaciji) in v razpravi ugotovili, da je vodenje v naravi in krajini specifično in ponavadi ne zajame isto ciljno skupino vodnikov, ki jo zanima turistično vodenje. Iz tega razloga in predvsem pravno neurejenega in nepreglednega stanja smo sklenili, da začnemo postopek preverjanja in potrjevanja NPK kvalifikacije za vodnika/vodnico v naravi in krajini. V njem bi določili standarde in kataloge splošnih znanj vodnikov naravi in krajini in za tem še specifična znanja za vodnike posebnih ciljnih skupin. Zapisnik je priloga v poročilu k projektu.

3.

Akcijski načrt

3.1 Nadaljnji koraki za izvedbo postopka preverjanja in potrjevanja NPK za vodnika v naravi in krajini

- pobuda za NPK vodnik v naravi in krajini (pobudo poda JZ KP Goričko na CPI)
- priprava poklicnega standarda (pripravijo izvajalci projekta skupaj s CPI na podlagi učnega načrta – rezultat R3)
- priprava kataloga znanj in spretnosti (pripravijo izvajalci projekta skupaj s CPI na podlagi priročnika – rezultat R4)
- izbor izvajalca za preverjanje in potrjevanje NPK vodnik v naravi in krajini
- pridobitev statusa vodnika v naravi in krajini z usposabljanjem v javnem interesu za opravljanje svobodnega poklica (primerljivo z gorskimi vodniki, javni interes=ohranjanje biotske raznovrstnosti v območji Nature 2000 in zavarovanih območjih narave)
- potrditev načrta za usposabljanje za vodnike v naravi in krajini s strani pristojnih ministrstev, akreditacija izvajalcev za izvajanje usposabljanja, pravna ureditev za vodenje imenika vodnikov, njihovega članstva in stalnega usposabljanja.

3.1.1 Izvajalec za preverjanje in potrjevanje NPK

Postopek za pridobitev izvajalca predpisuje Pravilnik o vodenju registra izvajalcev postopkov za preverjanje in potrjevanje nacionalnih poklicnih kvalifikacij (Ur.l. RS, št. 26/2001) in je predstavljen na spletni strani: https://www.nrpslo.org/izvajalci/kako_postanem_izvajalec.aspx.

Koraki za pridobitev statusa izvajalca

- usposabljanje zaposlenih za svetovalce kandidatom v postopku preverjanja in potrjevanja NPK
- pobuda svetu Javnega zavoda KP Goričko za začetek postopka pridobitve statusa izvajalca za preverjanje in potrjevanje NPK – uskladitev z načrtom upravljanja in sklep o uporabi prostorov sedeža Krajinskega parka za preverjanje in izvedbo NPK (središče za usposabljanje vodnikov v naravi in krajini in preverjanje ter potrjevanje NPK)
- predlog za vpis v register s prilogami: izjava o izpolnjevanju materialnih pogojev, potrdila o usposobljenosti zaposlenih za svetovalce kandidatom v postopku preverjanja in potrjevanja NPK pri pripravi portfolia, izpisek iz sodnega registra*, splošni akt o ustanovitvi Javnega zavoda KP Goričko, izjava o vodenju evidence o izdanih certifikatih
- obisk strokovne komisije državnega izpitnega centra RIC, ki ugotovi ali izvajalec izpolnjuje predpisane pogoje
- zapisnik
- vpis Javnega zavoda KP Goričko v register izvajalcev ugotavljanja in potrjevanja nacionalnih poklicnih kvalifikacij

* Javni zavod KP goričko je ustanovljen s sklepom o ustanovitvi JZ KP Goričko (Ul RS 3/2004), ki ga je sprejela vlada. Med dejavnostmi je v vpisano tudi : M/80.422 Drugo izobraževanje, izpopolnjevanje in usposabljanje, d.n. Dejavnost je vpisana tudi v sodni register.

3.2 Prehodno obdobje

V času izvedbe prej opisanega postopka in ob dejstvu, da je bil Javni zavod KP Goričko uspešen na razpisu LAS Goričko s prijavo projekta z naslovom Aktivno doživljanje počitnic na Goričkem, bomo pričeli z usposabljanjem vodnikov v naravi in krajini že v letu 2010, prioritetno za območje Krajinskega parka Goričko. Po usposabljanju bo sledilo preverjanje v okviru preverjanja za lokalne turistične vodnike, kjer bo licenco za vodenje izdala PTZ – Pomurska turistična zveza. Na tak način želimo na eni strani testirati v tem projektu pripravljen učni načrt in na drugi strani zapolniti vrzel tako v usposabljanju za vodenje v naravi in krajini kot v iskanju priložnosti samozaposlovanja v regiji z največjo brezposelnostjo v Sloveniji.

4.

Zaključek

Ob koncu projekta Promoviranje narave z izobraževanjem interpretatorjev narave, sodelujoči partnerji s svojimi strokovnjaki, deležniki in predstavniki ministrstev ter organizacij, ki se ukvarjajo z vodenjem ljudi kot obliko storitvene dejavnosti, ugotavljamo, da smo z izvajanjem projekta v Sloveniji na ustrezen način zapolnili vrzel na tem področju. Pri tem smo analizirali in primerjali prakso v tujini (Avstriji in Nemčiji) z delom doma, pregledali stanje v Sloveniji in analizirali potrebe ter postavili trdno osnovo z učnim načrtom za vseživljenjsko učenje za usposabljanje vodnikov, ki bodo znali na primeren način voditi ljudi v naravi in krajini, s katere ohranjenostjo in pestrostjo se lahko v Evropi najbolj pohvali ravno Slovenija. Temu sledi tudi turistična panoga, ki si je v Sloveniji nadela zeleno barvo in našo deželo promovira kot destinacijo Zelenega turizma. Vanjo nedvomno sodi inventivna, sveža in doživeta interpretacija narave in krajine za kar bodo jamčili primerno usposobljeni vodniki s kakovostno opravljeno storitvijo vodenja.

Sodelujoči v projektu si ob zaključku želimo le to, da bodo naši rezultati pozitivno sprejeti tudi med drugimi deležniki, da bodo zaživel v praksi in da bodo strokovne službe na pristojnih ministrstvih v najkrajšem možnem času izvedle vse potrebne formalnosti ter bo na ta način vzpostavljen red in preglednost na področju vodenja v naravi in krajini v Zeleni Sloveniji.

Delovni tim projekta Promoviranje narave z izobraževanjem interpretatorjev narave
zanj

Stanislava Dešnik, vodja projekta

Visoki naravovarstveni svetnik,

Javni zavod Krajinski parka Goričko

Grad, 15. november 2009

5.

Priloge

Priloga 1: Vsebine v programu gospodarske zbornice Slovenije

TEČAJ ZA IZBOLJŠANJE VEŠČIN TURISTIČNEGA VODENJA

Podrobnejši opis vsebine tečaja po tematskih sklopih

1. Izbrana poglavja iz zgodovine
<ul style="list-style-type: none">• Pomen poznavanja zgodovinskih vsebin pri turističnem vodenju.• Pomen poznavanja »časovnega traka« in zgodovinskih obdobj.• Prostorsko in časovno opredeljevanje dogodkov in oseb, povezovanje in primerjava (v Evropi in svetu).• Povezovanje zgodovinskih dogodkov z drugimi vsebinami.• Zgodovinske osebnosti v času in prostoru.• Poznavanje zgodovinskih zanimivosti, ki pritegnejo turiste.• Način posredovanja dogodkov in zanimivosti.• Napotki za izbor in uporabo literature.
2. Psihološki vidiki skupinskih vodenj
<ul style="list-style-type: none">• Pomen pozitivnih značajskih lastnosti turističnega vodnika (poštenost, zaupljivost, natančnost, točnost, prijaznost, avtoritativnost,...).• Pomen psihološke priprave; različni pristopi glede na različne strukture gostov in vsebine programa.• »Zaznavanje« gostov, njihovih potreb, pričakovanj, reagiranje in usklajevanje.• Pomen prvega stika z gosti.• Pomen različnih oblik znajdenja.• Nepredvidene situacije, reševanje problemov, pomoč pri težavah, pomirjevalno delovanje (npr. pri nesreči, čakanju v vrstah, kolonah na cesti, zamude itd.)• Animacija gostov, skrb za njihovo dobro počutje.
3. Izbrana poglavja iz umetnostne zgodovine
<ul style="list-style-type: none">• Pomen umetnostno zgodovinskih vsebin in njihovo vključevanje v turistično vodenje.• Strokovno, poljubno, zanimivo podajanje osnovnih likovnih zvrsti, vsebin in oblik likovnih del.• Umetnostno zgodovinski stili: značilnosti, podrobnosti in razlike; primerjava; časovno in prostorsko opredeljevanje; prepoznavanje, detajli, tlorisi.

<ul style="list-style-type: none"> • Povezovanje zgodovinskih in literarnih vsebin z umet. zgod. stili. • Likovno ustvarjanje v obdobjih znanih osebnosti. • Pomen poznavanja posameznih religij, mitologij itd. • Napotki za izbor in uporabo literature.
4. Zakonodajni okvir organizacije in izvedbe skupinskih potovanj
<ul style="list-style-type: none"> • Pomembni evropski predpisi in slovenska zakonodaja, ki vpliva na dejavnosti turizma in gostinstva. • Kratak povzetek celotne slovenske zakonodaje na turističnem področju. • Podrobnejša razjasnitev samo tistih poglavij iz predpisov, ki regulirajo dejavnost organizacije, prodaje in realizacije turističnih potovanj. • Seznanitev tudi z ostalimi predpisi, ki niso izrecno turistični, pa vendar pomembno vplivajo na poslovanje organizatorjev. potovanj in realizacijo turističnih aranžmajev • Tako imenovana »mehka zakonodaja« (uzance, priporočila, kodeksi).
5. Izbrana poglavja iz turistične geografije
<ul style="list-style-type: none"> • Pomen poznavanja osnovnih geografskih pojmov, procesov, vsebin in njihova nadgradnja pri turističnem vodenju; njihove predstavitve; prepoznavanje na poti – stik z okoljem. • Način posredovanja geografskih vsebin – »faktografskih podatkov« - povezovalno, primerjalno. • Povezovanje geografskih vsebin z drugimi zanimivostmi v okolju, na poti. • Pomen različnih vrst kart; orientacija s pomočjo kart; branje kart; načrtovanje poti s pomočjo kart; »pomagala«; priprava pred potovanjem. • Primeri predstavitve neke države, pokrajine. • Napotki za izbor literature in kart in njihova uporaba.
6. Izdelava seminarske naloge za izpit
<ul style="list-style-type: none"> • Ta sklop tečaja podrobneje obravnava navodila za izdelavo seminarske naloge. • V seminarski nalogi se opredelijo tudi določene tehnike vodenja. • Opredeli se vsako poglavje iz navodil posebej – po programu potovanja, ki je pripravljen v skladu z zakoni. • Sem spada tudi razgovor turističnega vodnika z organizatorjem potovanja (referentom) in sprejem vseh dokumentov, plačilnih sredstev in vseh potrebnih informacij, navodil itd. • Konkretna vodnikova priprava. • Potek potovanja – tu pride do izraza konkretno delo vodnika pri izvedbi programa potovanja (najobsežnejši del). • Poročilo o potovanju. • Finančno poročilo. • Obračun stroškov.
7. Izbrana poglavja iz etnologije
<ul style="list-style-type: none"> • Pomen poznavanja etnoloških znanj za turistično vodenje: kulture načina življenja; dediščina; domača in umetnostna obrt; spominkarstvo; prireditve. • Vključevanje etnoloških vsebin v turistično vodenje. • Povezovanje etnoloških vsebin z drugimi zanimivostmi na poti; značilnosti in primerjave – stik z okoljem. • Materialna, socialna in duhovna kultura: primeri. • Napotki za izbor literature.
8. Simulacija praktičnega vodenja
<ul style="list-style-type: none"> • Kandidati vnaprej dobijo opis poti (program) s podrobnimi navodili, za katero se sami pripravijo (približno deset dni prej). • Izvedbe poti v avtobusu se udeležijo tudi člani strokovne izpitne komisije za opravljanje državnih izpitov pri Turistično gostinski zbornici. Le-ti pozorno spremljajo izvajanje vsakega kandidata in po zaključku poti povedo svoje mnenje o simulaciji vodenja s povzetkom storjenih napak in s priporočili za izboljšavo vodenja na izpiti in v praksi. • Obisk letališča Jožeta Pučnika z razlago pravilnega postopka odprave skupine turistov na letalo mednarodne linije in postopka pri izgubi prtljage.

Priloga 2: Vsebina tečaja za usposabljanje turističnega vodnika območja Pomurja - PTZ

Odlok o turističnem vodenju in vodenju registra turističnih vodnikov na območju Pomurja (UL RS 65/08)

Vsebina tečaja za usposabljanje turističnega vodnika območja Pomurja je sestavljena iz teoretičnega in praktičnega dela ter preizkusa znanj.

Teoretični del usposabljanja obsega znanja iz naslednjih vsebin:

- a) Vodenje turističnih potovanj
 - osnove turizma
 - turistično vodenje
 - zvrsti in tehnike vodenja
 - osnove retorike
 - psihologija za turistične vodnike
 - ravnanje turističnega vodnika v problematičnih situacijah
 - bonton in kodeks vodnika
 - turistična zakonodaja
- b) Strokovna znanja – poznavanje območja – Pomurja
 - zgodovina
 - etnologija
 - geografija
 - umetnostna zgodovina
 - arheologija
 - turizem in varstvo narave
 - turizem v Pomurju
 - kulinarčne posebnosti območja
- c) Praktični del
 - vaje v javnem nastopanju
 - delo s skupino
- d) Preizkus usposobljenosti
 - seminarska naloga – obdelana turistična tema iz občine kandidata ali širšega območja je pogoj za pristop k preizkusu
 - pisni preizkus pridobljenega znanja
 - praktično vodenje skupine na določenem območju ali turistični destinaciji

Oseba, ki opravi strokovni preizkus znanja iz 6. člena tega odloka, pridobi naziv turistični vodnik območja Pomurja. PTZ mu izda izkaznico turističnega vodnika območja Pomurja, ki jo mora imeti pri sebi, ko opravlja dejavnost lokalnega turističnega vodenja, in priponko, ki jo mora nositi na vidnem mestu.